

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za po leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 17. listopada 1871.

List 46.

Sv. cerkev kamnjana.

Hodil sem po visokem hribu, globoko v dolini je bila velikanska skala; ko nisem imel drugega posla, začel sem kamnje v dolino na velikansko skalo spuščati. Pa čudo, kaj sem zapazil?! Vsaki kamen, ki je na skalo priletel, se je popolno razbil in razletel. To je bilo dovolj, dobil sem resne misli in začel sem pre-mišljevat: velikanska skala v dolini je sv. kat. cerkev z vidnim poglavarjem papežem, ki ima svoj sedež globoko deli v Rimu. V to dolino leti od vsih vetrov velikansko kamnje in jo hoče na vsaki način popolno razdjeti in vničiti, pa kakor se je vsaki kamen zadenski na velhkansko skalo razrušil in razbil, enako se bode razbil in na večno pokončal, kdor koli kamenje proti sv. cerkvi meče.

Pravljica ajdovska pripoveduje od Titanov, da so hrib na hrib navalili in tako so hotli pokončati nebesa, prebivališče bogov, pa naj višji bog je derzne Titane in njih delo s strelo in treskom v spodnji svet pahnil. — Enako so se vsaki čas, sosebnó zdaj, sovražniki svete cerkve zoper njo vzdigovali, hoté jo razdjeti. Zgodovina pa nam pripoveduje, da so bili taki sovražniki sramotno pokončani, in sv. cerkev se je vselej toliko lepši vterdila in ponovila. Kar se je vsaki čas zgodilo, to bode gotovo tudi sedanje sovražnike sv. cerkve prej ali poznej zadelo. Kakošno kamenje pa mečejo ljuti derzni sovražniki proti sv. cerkvi?

Terdijo, da sv. cerkev temo, nevednost podpira. Taki jasno dokazujejo, da v zgodovini nimajo nikakoršnega zaumena. Ni ga zavoda po širocem svetu, ki bi toliko za umetnost, učenost, vednosti, poljedelstvo itd. storil, ko ravno sv. cerkev. Papeži, škofje in druga duhovščina so naj večí pospešitelji vsake vednosti in umetnosti; samostani bili so vselej pravo zavetje in pomoč do prave omike. Sv. cerkev vedno uči, da človeško spoznanje po prvem grehu ni bilo razájano, ampak le otemnjeno, in da ravno to otemnjeno spoznanje je treba bistriti in čistiti. Ko ne bi bila cerkev vednosti, učenosti itd. podpirala, kdo vé, po kaki temi bi še tavalí?!

Drugi terdijo, da hoče cerkev čez vest gospodovati in da človeški prostosti nasprotuje. Res je, da sv. cerkev nikdar ne pripusti, da bi svetne vlade na njeno polje segale, celo nove verske resnice kovalé, kakor so v novejšem času tako zvaní „stari katoličani“ delati pričeli; s tim pa cerkev nikakor ne nasprotuje prostosti, ker ona mora tako ravnati, kar je od začetka sv. vere prejela, mora neoskrunjeno ohraniti, če bi se tudi celi svet zoper njo vzdigoval. Cerkev daje postave, ker ravno s tim pravo prostost podpira, kakor delajo tudi svetne vlade. Le tam je prava prostost, kjer so modre postave.

Pa ljudje te baže hočejo prostost, kakoršno so rudečkarji v Parizu v djanju skazovali.

Dalje terdijo, da sv. cerkev sovraštvo proti drugovercem oznanuje. Sv. cerkev se vojskuje s pravičnim orožjem. Drugači pa ima ona naj večí ljubezen in poterpljenje, kar jasno dokazujejo cerkvene molitve, pa tudi bolnišnice in drugi zavodi sv. cerkve. Sv. cerkev še nikdar ni koga napadla, ona se le brani, po pogovoru: Pervi udarec je prepovedan, drugi ne. Od kod pa izvira ta napad na sv. cerkev, od kod to kamnjanje?

a) Iz nevednosti. Kristus sam pravi: Vi ne poznate mojega Očeta. Dostikrat se ljudje zoper sv. cerkev vzdigujejo, ki še šest resnic ne znajo; vsako šolsko dete zna več keršanskega nauka, kakor taki derzni sovražniki sv. cerkve; takim bi bila naj boljši pomoč, da bi si knjigo „keršanski nauk“ kupili in enako malim šolarjem se iz nje učili; ker če bodo v verskih resnicah dobro podučeni, kmalo bodo vse drugači od sv. cerkve govorili. Ergo, nevedni gospodje, keršanski nauk v roke!

b) Iz hudobije. Marsikdo, da zna le pero v roke, pa smodko med zobe prijeti, si že misli, kdo vé, kaki učenjak da je! In zdaj aló le zoper cerkev: bom več veljal! Pa reva ne premisli, da napuh gre pred padcem. Prav veliko jih sterganih pred vrati duhovnov za solde berači, ki niso nikoli bili siti gerdih psovk zoper cerkev in duhovne. Tudi zaverženi angelji so se zoper Boga vzdigovali, pa v svojo lastno veliko škodo. Enako se bode godilo takim hudobnežem!

c) Iz strasti. Sv. cerkev po Božjih zapovedih pripoveduje strasti, mesno poželenje itd. Hudobni svet pa, ki noče opustiti pregreh sleparije, goljufije, tatvine, cerkvenega ropa in tolovajstva... hujska, buta, rogovili, pisari, govori proti sv. cerkvi zoper vse, kar sv. cerkev uči, verovati zapoveduje itd. Pri božji ostri sodbi bodo taki strastneži sami sebe v pogubljenje obsodili. Vsi, ki sv. cerkev kamnjate, zapomnite si: prej bode vas in vaše druhalí konec kakor sv. cerkve; ta bode še vedno stala, ko bodete vi že Božji pravici izdani in v večnem pogubljenji kaznovani. Sitar.

Zmaga sv. križa v VI. stoletji.

„Vzemite moj jarem nase in učite se od mene.“ Mat. 11, 29.

V šestem stoletji se je godilo v zgodovini in v nasledkih svojih prepomenljivo preseljevanje narodovsko. Od severja in zapada pritiskajo divji narodi, popustivši svoje bivališča, v brezštevilni množici na velikansko rimsko državo, v stalu jo podkopovaje. Povsod se razléga vojska in orožja ropotanje. Poganstvo, sicer večidel z viteškim znamenjem sv. križa premagano, vendar

ni bilo še popolnoma odstranjeno; vedno je še upiralo se kerščanskim cesarjem v njih pobožnem prizadévanji. Ali še večje rane so zavdajale v tem času cerkvi Kristusovi različne zmote in krivoverstva, ktere so v mnogih krajih pod imenom Arijanov, Donatistov itd. proti pravi cerkvi Božji vedno groznejše vzdigovale svojo glavo. Kakor so pa grozovitni ti časi, vendar niso brez znamenitih in milih zgledov žive vere in goreče ljubezni. Kakor je pri stvarjenji Duh Božji stvarjaje, vravnovaje in sklepovaje razprostiral se nad vodami; tako se je v tem skor štirstoletnem času sveti Duh vznášal nad narodi in razvijal na subí zemlji krasno cvetje v taki meri, da noben pretekli čas, celo stari vek ne tako. Možje polni serčne kreposti in navdušenosti, kakoršno daje le kerščanska čednost, s samo svojo vpričnostjo pobirajo preširnim orožje, krotijo divje narode in premagujejo s svojim pobožnim srcem in detinsko vero premogočne naklepe neprijateljev Božjih in njegove svete vere. Njihova visoka pobožnost in vzgovornost se ne opira na posvetne nauke in na modroslovje; oni so imeli le enega učitelja, to je sv. križ, to morsko zvezdo v tem tolikanj viharnem času.

Bodi Bogu večna hvala, da je kakor poslej tudi v teh viharnih časih poslal cerkev svojo z mnogimi izverstnimi možmi, kteri so goreče razširjevali pravo vero in češčenje svetega križa, imajoči pred seboj slavni napis: „V tem le znamenji zmagáš.“

Redovniško od sv. Antona in Pahomija v gornjem Egiptu vstanovljeno življenje je našlo v četrtem in petem stoletji mnogo podpornikov in razširjevalcev. Taki so bili sv. Hilarij, kteri je redovnike vpeljal v Palestini in v Siriji; sv. Bazilij na Gerškem, kteri je svojim mnihom dal znane tri redovniške obljube devišstva, ubošstva in pokorščine; Evzebij v Vercelih, sv. Martin v Piktaviji in v Turonu, sv. Avguštin v Afriki. Med vsemi pa sloví red Benediktinski, od sv. Benedikta vstanovljen v šestem stoletji, o katerem hočem obširniše pregovoriti.

Sveti Benedikt, rojen l. 480 v Nursi, kadar je v Rimu hodil v šole, vidi, kako mnoge priložnosti in skušnjave k grehu obdajajo mladega človeka v velikem mestu, v katerem gospoduje velika npravna spridenost. Da se umakne lepo tej nevarnosti, se poda v kraj Sublake po imenu iskaje si ondi mesta, kjer bi proč od šuma in posvetne nečimurnosti ohraniti mogel svojo nedolžnost ter služiti edino Bogu. Tu sreča pobožnega duhovna Romana, kteri ga vpraša: Česa iščeš? Ko pa izvé voljo njegovo, mu pokaže neko votlino, dá mu tudi redovniško obleko, in prinese mu vsaki teden nekoliko kosov kruha.

Tri leta je bival pobožni mladeneč v tej duplini, kjer je živel tako ostro, da je previševal v tem oziru celo starodavne puščavnike. Hudobni duh ga je sicer skušal različno; ali zastoj je bilo to skušanje. Kmali pa Bog svojega zvestega služabnika iz temne dupline povzdigne na visoko in častitljivo stopnjo. Mnihí nekega samostana, v katerem je umerl opat, enoglasno izvolijo Benedikta si za opata. Ponižni služabnik Božji se dolgo brani sprejeti to čast ter pravi tem, ki so ga izvolili, da njim njegovo terdo in ostro življenje ne bode všeč; na njihovo stanovitno prošnjo sprejame naposled ponujano dostojnost. A ni bilo dolgo in naveličani njegovega ostrega pravila in redova so obžalovali mnihi svojo volitev in iskali so prilike, kako bi svetega moža pripravili ob življenje, da bi se ga tako znebili. In res podali so mu bili nekđaj kupo z ostrupljeno pijačo. Sveti mož jo blagoslovi po svoji navadi z znamenjem svetega križa, in ko bi trenil, se razpoči kupica. Benedikt po božjem navdihnjenji spozná hudodelstvo, ktero so hotli

storiti, jim očita to hudobijo, vstane, se pobere od njih ter se verne spet v svojo duplino.

Sčasoma je k Benediktu prihajalo čim dalje več mož, ktere je on podučeval v vsakoršnih čednostih kristjanskih. Njih število je rastlo od dne do dne. Razun tega je vstanovil Benedikt različne samostane, razdelil mnihe na več redov, in dal jim nove redovne pravila. Naposled je šel na goro Kasino, kjer je tedaj živel še mnogo poganov, in tu je namesti malikov, ktere je razdjal, postavil dve kapelici, eno k časti sv. Janeza kerstnika, eno pa svetemu Martinu; na zadnje postavi ondi v zgodovini cerkveni sloveči samostan, kteri se od te gore imenuje kasinski. To je bil začetek slavnega vstava ali reda sv. Benedikta, kteri se od tega časa po vsem kerščansko-katoliškem svetu lepo razcvita, in je cerkvi Božji razun drugih in duhovnih predstojnikov v svojem naročji izgobil več kot 200 kardinalov, 40 papežev in veliko množstvo spisovateljev in družih učenih mož in tudi veliko števílo svetnikov. —

V tem stoletji je čast svetega križa na vzhodu po mnogih krivoverah in razkolnijah bila zmanjšana; tim več pa si je vzmagala na zapadu. Španjolska se je vsa pod kraljem Rikardom, bratom svetega Hermenegilda, odpovedala krivoverstvu arijanskemu ter je sprejela pravo vero katoliško. Tako je Teodelinda, pobožna kneginja bavarska, odvernila moža svojega Agilulfa kralja lombardskega z njegovimi podložnimi vred od zmote in krivoverstva. Nasproti pa je Mahomed, rojen konec tega stoletja, kmali oglasil se za preroka ter je postal začetnik novega verstva, ktero je s svojim mikavnim naukom o telesnih sladnostih v raju k sebi pritegnilo mnogo tisuč ljudstva. Tako se je zgodilo, da je celo v Afriki, ktero so si podvergli Saraceni, po vstopu Mahomedovem skor popolnoma ugasnila čast svetega križa.

Ta krivi prerok je s pomočjo nekega Juda in nekega mniha Sergija svoje krivoverstvo zložil skoraj iz vseh družih zmot in verstev. S Sabelijem je tajil on skrivnost presvete Trojice; s Karpokratom je Kristusa kazal le za svetega iz Marije Device rojenega preroka brez božstva; z Judi in Ebijoniti je obrezo, razno telesno umivanje, in druge enake reči nakladal za potrebne k zveličanju; z Antropomorfiti je učil, da imá Bog človeško telo; s Tatijaniti je svojim prepovedal piti vino itd. S takimi in podobnimi krivoverstvi, pravljicami in neumnostmi je prenapolnjen alkoran (turško sv. pismo). Krivoverstvo to se je naglo razširilo po vsej Afriki, in po vsem vzhodu je našlo prav veliko naslednikov, čemur se ni čuditi. Kterikoli so se protivili, tiste je krivi prerok prisilil se podvreči z orožjem, druge z obljubami in mnogoterimi vabili itd.

Govor gosp. kanonika P. Urha

v katol. besednici 5. listop. 1871.

(Konec.)

Po ti postavi se pa tudi krivica dela III. škofom. Sv. cerkev oistro zaterjuje škofom, kakošne da naj posvetijo za mašnike. Telesne in dušne zmožnosti se zahtevajo pri tistem, kteri ima postati duhoven. Ali imajo pa škofje v tej reči tudi še zdaj popolno prostost? Ko se jih je poprej po 30 do 40 dijakov oglasilo, kteri so želeli priti v semenišče, se jih zdaj oglasi 10 do 15. Izvolili so jih prej od 20 do 30, ker prešteto je bilo, da toliko jih je vsako leto potreba. Takrat so škofje lahko si izbirali; ali zdaj? Kdo more gledati na telésne lastnosti? In je li moč zastran dušnih zmožnost na rešeto djati prosivce?... In od kod je vse to prišlo? Vojna postava je to naredila. Naj verliši mladenci bi bili radi bogoslovci ter mašniki, pa ne smejo in ne morejo, ker jim vojna postava to brani. In to žali serce

našega milostljivega škofa, ker kakor vikši pastir bi radi svoji čedi dali pastirjev, pa jih ne morejo! (K temu se godi tudi še velika krivica pobožnim zalagam in vstanovam, kakor n. pr. Alojzijevišču, ker skoz toliko lét se mladenči vzderžujejo v tacih napravah, ki so vstanovljene ravno za odrejo dobrih duhovnov; na koncu 7. ali 8. šole pa mora mladenec iti na 12 lét v vojašino, prekucnjen je ves namen vstanovnikov in mladenec je odvernjen od stanú, v kterega si je bil odmenil in se nanj pripravljaj.)

Po ti postavi se pa godí krivica in škoda IV tudi naši domovini in celi državi. Od vsih strani se vedno pripoveduje, da je ljudstvo še premalo izobraženo, premalo podučeno; vedno se toži, da se tako pogostoma godé hudobije, da narod še ni olikan. Napravljajo se zato šole itd., skerbi se za bolj izobražene učitelje. To je prav. Ali ni mar pa tudi v to pred vsim poklican duhoven? — Ni njegovo delo izobraževati ljudstvo z naj boljšim in vselej veljavnim pripomočkom? In ali ni mar res duhovšina ravno pri nas na Kranjskem ob vsih časih v tej reči nar več storila? Ako se toraj vedno priznava, več šol, več učiteljev: — ali bi ne imeli ravno tako reči: več duhovnov? Pa ravno ta želja se ne dopolnuje. Duhovnov bo le vedno manj, zato ker vojna postava tako hoče. Kdo je kriv, da vsako leto vedno manj gospodov pride v semenišče? Vojna postava! Zavaljo nje je vedno manj dijakov, in tako tudi manj bogoslovcev. In ako to naprej gre, kaj bo nasledek! Velika škoda za našo lepo domovino in tako tudi za vse cesarstvo.

Cerkvena zgodovina pravi, da so v 14. stoletju prebivalci Izlandije rekli kralju danimarškemu, da raji deželo kakor pa vero zapustijo. — Švedsko ljudstvo se je z veliko ljubeznijo katoliške vere držalo. Ko so od kralja Gustav Vaza-ta poklicani protestanški pridigarji v Štokholmu s prižnice jeli napadati sv. vero, jih je ljudstvo s kamni spodilo s prižnice in iz mesta, in oboroženo je hitelo v Upsalo, da bi bilo branilo škofa pred protestanti. In to ljudstvo je pozneje vender ob vero prišlo. Pa kako se je to zgodilo? Veljaki so škofe in duhovne v ječe vergli, jih umorili ali iz dežele spodili. In vse to „po postavni poti“, ker delali so postave, kakoršnih so ravno potrebovali. Na to so skerbili, da bogoslovci niso več smeli posvečevani biti in tudi od drugod se ni dopustilo duhovnom v deželo. „Udari pastirja, in čeda se razkropi.“ In to se je zgodilo. Ko ni bilo oznanovavcev vere, se je jela prava vera zgubljevati. Zakaj vera pride iz poslušanja — poslušanje pa po mašnikih. In do tega utegne pripeljati vojna postava. Po nji bo vedno manj duhovnov, s tim pa tudi manj vere. Pomanjkanje vere je bilo pa tudi v časnem oziru še vselej v veliko škodo za sleherno deželo. In zato sem tudi opomnil, da krivica in škoda se godí po vojni postavi naši lepi domovini in pa našemu celemu cesarstvu.

Dolžnost naša je tedaj, na vso moč prizadevati si, da se vojna postava saj v tem oziru, kar bogoslovce zadeva, nekoliko prenaredí.

Avstrija posnema mogočno Prusijo. Ali ima v tem prav ali ne, tega ne bom preiskoval. Le toliko rečem: Zakaj je pa ni posnemala tudi zastran bogoslovcev, kateri so že pred bogoslovjem bili v vojno vzeti? Popotvaje po Nemškem sem slišal od nekega gospoda, da pruska vojna postava je tudi splošnja. Vsak mora vojak biti. Vender, če se kdo bogoslovja poprime in je od škofa posvečen za mašnika, je vojaščine oprosteno, in še celo tako, da mu tudi kakor vojaškemu duhovnu ni treba služiti. Zakaj ob času vojske je na Pruskem ta navada, da vsak škof pošlje ministerstvu nektere imena tistih duhovnov, kateri so pripravljani v vojski služiti. In ministerstvo si izvoli iz teh jih toliko, kolikor jih je treba.

Ali bi se ne moglo tudi pri nas tako narediti? In ako bi se toliko ne privolilo, ali bi mar bilo preveč, če bi postava saj takih ne silila k orožju in bojevanju? V vojski se ne potrebujejo sami bojevavci, treba je tudi mož za druge opravila. Ali bi ne bilo koristno, ako bi vojna postava določila, naj taki duhovniki strežejo bolnikom? In če bi tako imela škofija na enkrat preveč duhovnov zgubiti in tako škodo terpeti; ali bi ne bilo pravično, ako bi se tudi zastran duhovnov po §. 26 ravnalo? Pomen tega §. je: deržavni, občinski, poštni, telegrafski in železnični vradniki, profesorji in učitelji javnih šol so podverženi vojni dolžnosti, kakor vsak drug; oni ji morajo zadostovati, ako jih zadene žreb. Ker je pa takih vradnikov doma treta tudi v vojskinih časih, da se potrebne opravila ne ustavijo, zato se smé zgoditi, da ti vradniki kakor ljudski učitelji tudi o vojski ostanejo v svojih službah toliko, kolikor jih je neogibno treba. To se pa smé še le potem zgoditi, ako dotični ministri (notranjih oprav, pravosodja, kupčijstva, uka) to nasvetujejo in cesar dovoli. — Ali bi ne bilo prav, da bi to veljalo tudi za duhovne? So mar duhovni kaj maj potrebni, kakor vradniki? Gledé tedaj, da je vojna postava zastran teh, ki so bili že pred vstopom v bogoslovske šole — ali pred sprejetjem v bogoslovski stan poterjeni v vojake:

- enostranska ali pristrana, ker nemu bogoslovcu dovoli to, kar drugemu odrekuje;
- preojstra, ker ona brani mlademu človeku nastopiti tisti stan, kateri ga nar bolj veseli — ali mu saj brani stopiti koj v duhovski stan, ampak še le po dosluženi vojni;
- nekako krivična ali saj ne zadosti pravična, ker tako mladenču krivico dela, da ne more se vdeležiti tistih dobrot semenišča, kakor njegovi sošolci; ter je primoran ali s svojim trudom sam sebi kruha prislužiti, ali od staršev, kateri pa imajo že tako dosti stroškov, vzderževan biti; in
- škodljiva, ker po ti postavi mora silno veliko pomanjkanje duhovnov nastati in tako škoda nastopiti za vse škofije in toraj tudi za celo cesarstvo; gledé na to bi bil danes moj nasvet ta-le:

I. Naj katoliško polit. društvo prosi ministra vojne, naj zato skerbi, da se vojna postava po postavni poti tako prenaredi, da se bodo vsi bogoslovci, ne glede na čas, kdaj da so bili v vojašino vzeti, smeli §. 25. posluževati; in

II. dokler se pa to ne zgodí, da naj ministerstvo prošnje takih vojakov, kateri želé mašniki posvečeni biti, v pomenu ali razumu §. 25. ali samo usliši ali presv. cesarju v milostljivo uslišanje predlaga.

Egiptovski Jožef.

(Dalje.)

Tretji prizor.

Nastopijo štirje lepó oblečeni mladenči z muzikalnim orodjem, ki se poklonijo kralju.

Kralj (prijazno).

Odgojenci moji mladi,
Kaj bi vi od mene radi?

Perví mladenič.

Ne zaverzi prošnje vdáne,
Kralj, saj tudi nam so znane
Tvoje hude serčne bóli,
Torej prosimo, dovóli,
Da ti pesem zapojemo
In ti žalost preženemo!

Kralj.

Poznam vaše serca blage,
Pójte torej volje drage,
O mladenči moji ljubi,
Kar in kakor se vam ljubi!

(Mladenči pojó.)

Naj sréca bliščeča
Zasije ti v trón,
Naj mnoge še leta
Živi Faraón!
Naj solnce ruméno
Ti dolgo svitlí,
Vse tuge, nadloge
Od tebe podí!
Naj vojvodi tvoji
Zmagavci so zmir,
Da cvetje in petje
Kraljuje in mir!
Sovragu naj strah bo
Serénost tvojih trum,
Naj vodi jih zloga,
Jim daje pogum!
Naj v tvojem kraljestvu
Zvestóst bo domá,
Naj zgine prekletstvo
Z egiptovskih tlá!
Naj vse te pozdravlja,
Naj vse te slavi,
Ker boljšega kralja
Ni bilo ko tí!
(Priklonivši se odidejo.)

Četerti prizor.

Kralj sam.

Ljubil sem vedno pesmi don krasni,
Pésem vesela serce razjasni,
Ino prežene težo duhá,
Rádost, tolažbo zopet nam dá.
Pevce veséli srečen je vedno,
Lahko zapoje uro si slednjo;
Naj je tud reven, nič to ne dé,
Pevce še bogat biti ne sme.
Pevce je tici gaja enak,
Živi brez skerbi; je siromak,
Vendar prepéva pesmi sladké, —
Poje mu duša, gode sercé.
Da namest kralja pevec bi bil,
Bi se v obzidji ne žalostil,
Harpo prijél bi, péval na glas,
V gaji zelenem srečen bil jaz!
Ali ker dano meni to ní,
Bodem prijatelj pevcem vse dni,
Bom jih podpiral, slušal jih rad
Pesmi njih bodo serčni mi slad.
Kaj modrijan se neki mudí,
Da tako dolgo k meni ga ní;
Pridi že skoraj, o modrijan,
Da mi olajšaš tužni moj stan!
(Séde na prestol.)

Peti prizor.

Jožef v beli obleki. Točaj. Dvorniki.

Jožef (globoko se priklonivši).

Mogočni Faraon vladár,
Preslavljan bodi nam vsikdár!
Naj sije tebi sréce svit,
Gospódovalec prečastit'!
Kot sluga prepokorni tvoj,
Stojim jaz tukaj pred tebjó.
O kralj presvitli, moj rešnik,

Zarés sem velik ti dolžnik!
Hvaležen bom ti vsaki dan,
Da sem iz ječe izpeljan,
V kateri živel tužne dni
In strahovite sem noči.
Naznani torej, gospod moj,
S čim sluga more vstreči tvoj?

Kralj (vstane s prestola).

Sanje sem imel prečúдне,
O mladenič dragi mi,
Zarad katerih silo trúдне
Od bedenja so oči.
Sem jih skušal pozabiti,
Ali, čuj, na novo zmir,
Mene jamejo mučiti,
V sercu mi budé nemír.
Trúdíli so modrijáni
Ž njimi se od kraja vsi;
A nobeden njih ni v stani,
Meni jih razjásnití,
In ko sklenil pogubítí
Modrijane sem za-tó,
Jél od tebe govorítí
Meni je točaj takó:
Da ti vélik dar modrósti
Od Gospod Bogá imaš,
In da slednjih sanj skrivností
Umno razložítí znaš.
Nikar mi toraj ne odreci,
Mojih sanj pomén odkrit',
Vstrézi želji moji precí,
Sercu daj veselja svit!
(Séde na prestol.)

Jožef (slovesno).

Egipta kralj mogočni in preslavni,
Částim ponižno tvojo moč, oblast,
Zakoni modri tvoji so deržavni,
In delajo kraljestvu vsemu čast,
Terdnjave, stolpi krog občudovavni,
Do njih sovragu ni se moč prikrast',
Čislano je grobovije očakov.
Egiptovskih vladarjev in pervakov.

Umetnost in kmetíjstvo se razevéta
Po vsem kraljestvu tvojem, Faraon!
Kupčija vladi sladek up obéta,
Se čisla uk, se pesmi don,
Podložnim tvojim sreča vence spléta,
In s tabo veže jih ljubézni spon;
Če ktera srečna je sedaj deržava,
Kralj, tvoja je, kjer vlada mir in slava!

Ker si ti v vsem obnašanji previden,
Podložno vse z veseljem tebi je,
Nihčé ti tvoje slave ni zaviden,
Částí kot kralja modrega te vse.
Napredek je v kraljestvu celem viden,
Sedaj vladár pa jaz poprašam te:
Al véš li kdo to tebi vse darúje,
V kraljestvu tvojem blagor da stanúje?

Kdo, kralj Egipta, méniš, da to déla,
Povéj, kaj misliš, kaj se tebi zdí?
Kdo dá, da pómlad se rodi veséla?
Da zemlja žito, drugi sad rodi?
Katera roka je nebó razpéla,
Da solnce sije, dež gré, kdo stori?
Da v jasni noči luna milo svéti,
Kedó nebeškim zvezdam dá goréti?

Kdo prvi je človéka delat' vadil?
Kdo um, vesélje za umétnost dal?
Kdo moč, da zidal mesta in ogradil?
Kdo réd, pokornost prvi vkazoval?
Kdo tebe na ta préstol je posadil?
Ti svetovalec umne je poslal?
Kdo čuva te, ohrani, blagoslovi:
Mar tvoji zlati v tempeljnih bogovi?

Kaj takega storít' ti niso v stani,
Samí storjeni 'z zemeljskih tvarin;
To storil Bog je, tebi še neznaní,
Ki Stvarnik je in Gospodar edin
Vsega, čez vse, ki služijo Mu vdani
Morjé in zemlja, luči vseh višin;
Od njega vsa blagóst in moč izvira,
On skrivno vse, kar stvaril je, podpira.

Ne bom, o kralj, nadalje ti odkrival,
Kak človek jo po Njem na svet prišel,
Kakó sladák pri Bogu raj je vžíval,
Kakó je s poti prave pólj zašel,
Kak grenke solze je za greh prelival;
Pa Bog obljubil, da ga bo otel;
Vse tó bi bilo danes preobširno,
Poslušaj le, kar zdaj povém ti, mirno!

Ne jaz, o kralj, temuč moj Bog po meni
Naznanil sanj ti skrivni bó pomén,
Le On vseveden je, in kraj nobeni
Nikdár mu skrit ni, nikdar zatvorén,
Povsod nazoč je v luči neizrečeni,
On, ki na veke bode naj češčen,
Po meni ti dal, kralj, bo vse na znanje,
Povéj odkrito zdaj mi svoje sanje!

Kralj (vstane s prestola).

Iz tvojih besedí mi sije nada;
Spoznám, da ti modrósti dar je dan,
Naj torej On, ki svet vesoljni vlada,
Tvoj Bog, po tebi mi pové ta dan,
Odpré skrivností večnega zaklada,
Da tud v Egiptu bode spoznovan,
Tud moje ljúdstva bodo Ga částile;
Čuj, moje sanje pa le-té so bile!

Jaz sanjal sem, da sem pri bregu Nila,
Okrog je vladal hlad in tih mir,
Bila vročina dnevna je miníla,
Le včasih vetrec se zagnal je v dir,
Ker luna blede jasno je svetíla,
Po Nilu lep je z brega bil pozír;
Občutke rajske je sercé vžívalo,
Noči se prekrasne jako radovalo. —

In glej! kar v sredi mraka in tíšine
Valovi Nila močno zašumé,
In sedem krav iz njega globočine
Lepó opitanih prot meni gré, —
Tak zale rasti, take debeline,
Povém očitno, nisem vidil še;
Ko pasle so po bregu se vesélo,
Okó je moje jih gledé stermélo.

A malo časa so se radovale,
Za njimi pride drugih sedem spét,
Pa té sedmere niso bile zale,
Marveč kot bi stradale sedem lét,
Bile so meršave, strašno mukale,
Da skorej me obhajal je trepet;
Z rogovi, žrelom prvim so protile,
Da bódejo jih s silo pogoltile.

In kmalu rês se vname boj serditi
 Med kravami, da strašno se bodó,
 Ker tolste se ne morejo boriti,
 Jih meršave prebôdejo, požró;
 Pa nič ne morejo se zdebeliti,
 Čeravno so požerle vse mesó;
 Ostale suhe, medle so pošasti,
 Ki jéle so po bregu zdaj se pásti.

V trenutku tistem mine sanja težka,
 Domá, ne tam pri Nilu, se zbudím,
 Pomèn sanj mislim, al slabóst človeška
 Velika je, jaz zopet zamižím,
 Zibála čudna moč me je nebeška
 Večér taisti, kmalu zopet spím;
 Pa v sredi mirno-sladkega se spanja
 Že v drugo mi, prijatelj, tó-le sanja:

Pred máno polje lépo je ležalo,
 S pšenico obsejano je biló,
 In glej, iz stebila enega pognalo
 Bogatih sedem lepih je klasov;
 Veselja serce v persih je skakalo,
 Vidoč obilni poljski blagoslov,
 O srečen sem! si mislim sam pri sebi,
 Nikdar ne bode ljudstvo mi v potrebi.

Pa niso dolgo klasi prebogati
 Me veselili, kmalu jim sledí
 Snetjávih sedem; ti se bojevati
 Začnó z bogatimi sedaj klasmí,
 In glej! zanikarni, rijè kosmati
 Požerli polne so mi spred oči,
 Pa nič jim niso, čisto nič teknili,
 Snetjavi, gluhi, kakor prej, so bili.

Pomèn teh sanj sercé mi vznemiruje,
 Mi bega spanje skoraj vsako noč,
 Ker vedno meni se v spomín vsiluje,
 Pozábiti ga ni nikakor moč;
 Naj tvoj te Bog za tó blagoslovluje,
 Darí modróst in svojo ti pomoč,
 Da serčni mir, mladenič moj preblagi,
 Zadóbil bi po tvoji jaz izlagi.

(Konec nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Vabilo.

Prihodnjo nedeljo 19. novembra zvečer o poli šestih bo v katoliško političnem društvu tombola in primerni govori. Tablice so po deset soldov. Čisti znesek je za društvene namene. — Vljudno se vabijo gg. udje z rodbinami in drugi gostje. Odbor.

Iz Ljubljane. „Iz seje mestnega srenjskega odbora 10. listop. Pričujoči: Župan Dežman, 19 srenjskih svétnikov z zapisnikarji vred. Srenjski svetnik dr. Suppan poprime besedo in posvetljuje zasluge odstopivšega grofa Beusta, ki si jih je za ohranjenje mirú, za odvrácanje federalistiških namenov pridobil v verhovati meri, s tim pa tudi si zaslužil naj priserčniši zahvalo pri vstavovernem avstrijskem prebivalstvu, in sklenil je s predlogom: srenjski svet deželnega glavnega mesta Ljubljane naj blagovoli državnemu kanclerju Fridrihu grofu Beustu častno meščanstvo deželnega glavnega mesta Ljubljane podeliti, in ta predlog je bil sprejet s priploskanjem. Predsednik je Nj. Ekselenciji grofu Beustu zdajci po telegrafu naznanil ta sklep srenjskega sveta.“

Tako naznanuje Laibaherica na sv. Martina dan, in tako Beustu „komandirani“ liberalni listi „unisono“

hvalo bobnajo. — Pravi pa med drugimi eden italijanskih listov: „Zapustil je Beust Avstrijo v veliko slabem stanu, kakor je bila takrat, ko je bil k vladi poklican. — Avstr. cesarstvo je zdaj rešeno dvojnega poniževanja: vladana biti od protestanta in od tujca.“

Očitno in znano je, da je bil Beust papežev nasprotnik: in tega Beusta so srenjski odborniki skoraj čisto katoliške Ljubljane izvolili za častnega meščana! Koga tedaj ti možje zastopajo?

Očitno in znano je, da Beust je pospeševal tisto politiko laške vlade, ktera je z ravno toliko pravico papežu Rim vzela, kakor bi lahoni našemu cesarju Ljubljano, ako bi danes s silo priderli in jo napadli: In ljubljanski srenjski odbor je tega Beusta počislal s častnim meščanstvom!

Pod Beustom je Avstrija razdjana na dvoje in toraj oslABLJENA; Slovani so bili pritiskani; razpor in razdvojenje, kakoršnega se celo razkolniške in krivoverške vlade bojé, je storjen po prelomu konkordata med cesarstvom in Rimom; nastalo je veliko razdjanje med cerkvijo in šolo po vsem cesarstvu, kar gotovo presega mnogo družega hudega; kakor povodenj se je zlilo po cesarstvu hujskanje zoper samostane, sploh zoper duhovstvo (ravno ljubljanski srenjski zastop je s kolosalno derzovitostjo dolžil in vladi ovajal duhovstvo, češ, „da je vsega hudega v deželi krivo!“), in sploh zoper vse prave in zveste vernike, ki so bili neprenehoma prav neubrisano z „ultramontani“ in neštevilnimi drugimi psovkami pitani, — in ne manj zoper samega častitljivega poglavarja sv. Cerkve, kar „beustjararji“ imenujejo „svobodo“, „fortschritt“, „aufklärung“ itd. Kdor ne vidi delj, naj se ogleda le samo v Ljubljani in po deželi, koliko razpertja se je izgnjezdilo, kakošne laži in škandale so trosili in trosijo razni tagblatti in drugi časniki. Marsikter poprej prav čedni gospodje so gotovo že stokrat obžalovali svoje vertinstvo, pa silo globoko so se pogreznili in nimajo serčnosti povzdigniti se iz brezna. — Tega in tacega je Beust s svojim Giskrom in drugimi prijatli ali izvir ali pa saj sodeležnik, tisti Beust, ki so ga ljubljanski srenjski očetje tako prenežno na svoje „liberalno“ (?) serčice pritiskali, — ne bodi mu oponošena ta čast!

V Škofji Loki je bila preteklo nedeljo pokopana čast. M. Ignacija Potočnik, iz Uršulinskega reda. Ranjca je bila posebno goreča učenica in prijateljica mladine; dasiravno že 73 lét stara, je še zmiraj učila, in kaka dva dni pred smertjo je bila še v šoli. Tudi v društvu svojih soredovnic je bila tako pohlevnega in prijetnega obnašanja, da je zdaj po nji vesoljno žalovanje.

Ravno to nedeljo se je pričela znamenita nova milost za samostan in za ljudstvo, namreč popolnoma odpustki za nedeljo sv. Martina, toraj velika dobrota za vso okolico. Vzrok pa je ta-le:

Na sv. Martina dan 1612 je bilo v Parizu pervih 12 devic sprejelo redovno obleko sv. Uršule. Dan sv. Martina je bil toraj za red sv. Uršule imeniten dan, in že takrat je po več kloštirih zraven dneva sv. Uršule bil tudi sv. Martin vsako leto dan popolnoma odpustkov ne le za gospé Uršularice, ampak tudi sploh za vernike. Uršulinski red se je potlej z veliko naglico razširjal, samostan v Parizu se je močno napolnoval in bil je kakor seme za trideset novih uršulinskih kloštrov z 11.000 redovnicami, tedaj s tolikimi, kolikor se bere, da je sv. Uršula devic imela. Začetnica tega reda, kolikor je znano, je bila pa sv. Angela, rojena l. 1470 v Desenzanu na Beneškem. Pričela je red sv. Katarine dan l. 1535, — umerla pet lét pozneje, in l. 1807 med svetnice prišteta. Red tedaj se je razširil od tam na Francosko, povzdignjen bil v čast in veljavo samostansko, sprejel je bil postavo ali pravila sv. Avguština, zasadil se celo v Ame-

riko in v druge kraje. V našem cesarstvu je bil naj prvi uršulinski samostan v Pragi, vstanovljen l. 1650. Ljubljanski uršulinski samostan je bil vstanovljen 22. mal. travna 1702 od glasovitega Jak. pl. Šellenburga in njegove žene Katarine; prišle so bile 3 Uršularice iz Gorice. — Loški uršulinski samostan je za Uršularice od l. 1782 (poprej so ondi bile Klarisarice); tedaj se zamore čez 11 lét stoletnica obhajati. Prišle so bile 4 Uršularice iz Gradca, med njimi Marija Emerika grofnja Batjanjeva, prva prednica, ki je 28 lét vživala to čast.

Sedanja prečastita gospa-Mati Benedikta pl. Renaldi tedaj je dobro poznala zgodovinsko znamenitost sv. Martina za častiti uršulinski red, kakor tudi nekdanjo cerkveno dobroto o tem prazniku, in je z veliko hvalevrednostjo v Rimu dosegla milost popolnega odpustka za kloster in za druge vernike vsako leto za nedeljo sv. Martina.

Vrednik tega lista, ki je pri tej reči nekoliko posredoval, je bil povabljen opravljat prvo slovesno opravilo in je v pridigi pojasnoval te reči poslušavcem, s katerimi je bila tesno napolnjena samostanska cerkev. Že pervikrat, ko ta pobožnost še ni bila drugač znana, razun da je bila nedeljo poprej oznanjena, se je bilo prav veliko ljudi vdeležilo, gospodje po samostanih in vsih cerkvah so veliko spovedovali; gotovo pa bode v prihodnje vdeleževanje še večji, ko bode ta cerkvena dobrota že bolj znana. Ta pobožnost je toliko primeriši, ker ravno v nedeljo sv. Martina po drugi strani mnogi nekoliko preveč služijo rogamemu „Kurentu“ in se utegne marsikaj napačnega zgoditi. Dobri verniki bodo toraj v teh urah milosti od 1. večernic v saboto do 2. večernic v nedeljo imeli priliko še posebej Bogu čast povračati, ki mu jo drugi skrunijo ravno o tem času. Tudi bode grešnik imel dobro priliko si vest olajšati in z veseljem potlej vživati kosilo — če tudi zraven kozarca vina, ki bi mu brez dobre vesti slabo dišalo.

Kar se tiče odpustkov, so za gospé Uršularice skoraj neštevilni skoz leto, in z njih vdeleževanjem zamorejo nezmerno veliko dobrega storiti. (Ravno taki, ki v življenji malo do odpustkov derže, po smerti dostikrat veliko bolj po njih zdičujejo kakor žejni jelen po hladnem studencu.) Pa tudi za vernike med svetom so v samostanih sv. Uršule prihranjene še mnoge in velike druge milosti. V vsih cerkvah reda sv. Uršule so tudi za vernike med svetom popolnoma odpustki te-le dni: V god sv. Uršule; v god sv. Avgušlina, in v god sv. Jožefa. (Gl. Ablassgnaden des Urs. Just. od J. Löcherja 1870.)

Vsak vernik zamore dobiti vselej 100 dni odpustkov, kateri koli dan uršulinsko cerkev obiše in v nji pobožno moli. Veliko odpustkov, ki so sicer za redovnice, se zamorejo vdeleževati tudi drugi v klostru prebivajoči, kakor posli, deklice v odreji. — Popolnoma odpustke sv. Angele Meriči, sv. Neže, sv. Ignacija je papež Klemen XIII za vse čase dovolil tudi deklicam, ktere se znotraj samostana podučujejo itd.

Če kterikrat, je dandanašnji posebno potrebno, da ne le samostanski ljudje, ampak tudi drugi verniki med svetom veliko molijo, ker je sv. Cerkev s svojim poglavarjem tako rekoč v sužnosti. Razširjena po vsem svetu, je skor povsod med mogočnimi sovražniki, med Golijati, ki mislijo, da jo bodo zaterli, ker nimajo razumnosti za besede, da je cerkev zidana na skalo, ktere peklenske vrata ne bodo premagale. Marsikteri sovražniki, zlasti na Laškem, so prav z neznano smertjo umerli; drugi morajo sramotno odstopiti, vsi pa so zaničevani od celih narodov, ker so trinogi zoper tisto predobrotno mater Cerkev, ki svoje otroke zveličuje; toda preganjavci malokrat spoznajo svojo nesrečo,

ker zoper sv. Duha greše. Cerkev ima tako osodo, da v svojih udih vedno terpi tu ali tam; razloček pa je, da sedanje terpljenje je skor vesoljno, — malokrat je bilo tako obširno sovraštvo zoper sv. Cerkev. Toda neutajljiva je druga reč, ki sovražnikom mora trepet delati. V politiki sedanji čas veljá znani pregovor: „Ministri grejo, narodi ostanejo;“ ta pregovor se z veliko večji pravico smé tako-le zasukniti: Preganjavci grejo, katoličani ostanejo. In res, že zdaj, kakor je oblačno, se vender nekako jame sonce kazati, in ker je sovraštvo do sv. Cerkve veliko, zato pričakujemo katoličani, da bo tudi zmaga velika in častljiva, in skor vesoljna je nada in misel, da Pij IX jo bode doživel: preganjavci bodo pa šli — — po zasluženem judeževu plačilo.

Iz Rima piše v. č. o. Maks Senica 9. t. mesca: Vem, da Vam in drugim mojim znancem je na tem ležeče, da bi kaj bolj natanko zvedili, kako in kaj je z menoj; toraj naj Vam smem nektere novice naznaniti. Deset dni je, kar sem v Rimu v misijonskem vstavu oo. kapucinov pri sv. Fidelu.

V tem vstavu so misijonski novinci samo za kapucinski red. Sedaj nas je osem, razun mene sami Italijani. Ta naprava je zato vstanovljena, da se mladi misijonarji v nji nekaj časa na svoj težavni stan pripravljajo, svoj poklic natanko poskušajo, pa tudi, da se potrebnih reči učé. Vsaki, preden je v kaki misijon odločen, mora v Propagandi opraviti počezno izpraševanje iz verne in npravne. Nekteri ostanejo delj, drugi manj časa v vstavu. Meni so precej četerti dan po mojem prihodu naznanili, da sem odločen za misijon v Čili (Chili) v Ameriki, tam stanuje precej veliko Nemcev. Moj odhod utegne biti 20. listop., če — —. Pač res, če — —. Čemu ta „če“ z dvema pomišljajema? Vzrok naravnost je ta: Že sim popotvaje proti Loreti sem čutil nekoliko bolečino v glavi, ktera se je na mojem drugem postanku v Asisu še zviksala, ter sem v Rim prišel precej bolehen. V Rimu se mi je pričelo že kar v glavi verteti in glava me še boli tako, da nisem za nobeno duhovno delo. Poskušali so z menoj že to in uno, poslednjič so mi tudi pijavke stavili; vender malo, ali skor nič mi ni odleglo. V tem stanu ne le da nisem za popotvanje v Čili, temuč sploh je prašanje, če sem zmožen za misijon, kar mi je dvakrat britko. Toda: „Zgodi se Tvoja volja!“

Morebiti me Bog noče za misijonarja imeti. — Pripravljen sem sicer vse terpeti, ako bi se pa vender ta moja nadloga ne mogla odpraviti, bom pač mógel ostati misijonar svoje domačije. Vender še zmiraj zaupam v Boga in pričakujem zanesljivo, da se mi bo zljajšalo v tej moji bolezni. Pred kakimi 7 leti mi je bilo tudi hudo; potlej se je bilo uleglo; mislil sem, da je za stanovitno dobro, zdaj pa vidim, da le okolišine so bile bolezen potlačile, pa le po nekoliko odpravile.

Tudi naj še pristavim, da v nekterih dneh grejo v misijon 4 moji tovarši, ali prav za prav njih 5, ker z enim gre tudi laikov eden; in sicer: 1 o. in 1 br. v Filipopel, 2 oo. v Švico, 1 o. v Tunis. Le 4 ostanemo, in ako se mi nekoliko zboljša, pojdem v Čili, kakor sem prej rekel, z misijonskim prefektom, kateri je to dobo v Rimu, da bi seboj vzal tudi kake 4 ali 5 redovnic za žensko odrejo... V kacih 10 dneh bom naznanil kaj bolj natančnega, upam, kaj veselšega zastran mojega zdravja in odmena.

V Čili, pravijo, se pride čez Masilijo (Marseille) — Bordeaux ob končniku južne Amerike (Magelanova cesta), v 56 dnevih. Precejšna morská vožnja!

V nedeljo, ponedeljek in torek so pred čudodelno podobo presv. Zveličarja v Lateranu obhajali tridnevno „za cerkvene potrebe,“ in veliko ljudstva se je vdele-

ževalo. Ker je ta vstav blizu te cerkve (Via delle sette sale) sem tudi jaz tje šel, če tudi bolehen.

Iz Vabaše v Ameriki piše v. čast. g. J. Trobec prijatlu 14. okt. 1871. — Danes imam čas in ker ravno dežuje, me tudi ven ne mika, naj Vam tedaj zopet kaj novic iz Amerike naznanim. 4. tega mesca nas je bilo 22 duhovnov v št. Pavlu, kjer smo obravnovali une vprašanja, ki jih je „Danica“ naznanila. Obljubili so nam mil. škof, da bomo večkrat take posvetovavne zборе (konferencije) imeli, kar je posebno mladim duhovnom kaj ljubo, ker veliko, prav veliko djanske vednosti si tu lahko naberejo. Pri tacih priložnostih se tudi posvetovamo, kako bi se ti ali uni nerednosti nasproti delalo. Tako so nam mil. škof nasvetovali vsim takim odvezo odreči, ki terdno obljubiti nočejo, se o nedeljah plesa zderžati; in tudi sicer je nekaj plesov (posebno okroglih) terdo prepovedanih. Zarad papeževe nezmotljivosti nimamo tu nikakoršne sitnosti. Katoličani tu se mirno in ponižno podveržejo vsim resnicam, ki jih je vesoljni zbor oznanil. Razlagati, se vé, in povedati je bilo treba kratko in po domače, kaj nezmotljivost namestnika Kristusovega pomeni, in da to ni nov nauk, ampak samo bolj krepko razlagan in poterjen.

Katoliške šole povsod vstanoviti, to je zdaj poglavitna skerb mil. škofa in skoraj vsacega duhovna. In ako se pomisli, da morajo ljudje za brezbožno državno šolo davek plačevati, in z dobro vestjo svojih otrok vanjo dajati ne smejo, ter katoliške učitelje zraven podpirati morajo, da svoje otroke v kat. veri odgojijo, — si vsaki lahko misli, da to je težka reč za duhovna in tudi za starše. Vender skoraj povsod, kjer duhoven stane, se zraven cerkve lepa šola vidi, kjer se otroci po volji Božji izreajo: in, o kaki razloček med otroci iz katoliške šole in unimi iz brezbožne! Pervi se učijo starše, duhovne, učitelje, starost itd. spoštovati, in kaj prijazno in po keršansko na poti svoje višji pozdravljajo. Drugi pa se učé prevzetnosti in sirovosti; se ne zmenijo ne za duhovna, ne za starše ali učitelje, vse jim je eno. In akoravno se s težavo kak taki za prvo sv. obhajilo v nedeljski šoli pripravi, je sploh le za silo, ker med tednom večji delj pozabi, kar se v nedeljo nauči, pa tudi mar mu ni veliko. Veliko tacih kmalo odpade in se za cerkev in sv. zakramente več ne zmenijo. — Tudi tukaj se trudim, kar se dá, in kolikor si morem pritergati sam v denarjih, pomagam, da dobim nune za katoliško šolo. Veliko, se vé, bo še stroškov; vender upam, da z zedinjenimi močmi cele fare z duhovnom vred se bo vse premagalo. To jesen moram duhovnišnico (farovž) delati, ker bodo nune moje sedanje stanovanje prevzele. Drugi teden se podám koledovat od hiše do hiše za ta namen, — Bog daj srečo! —

V cerkvenih zadevah je tu vse po navadi. Prav zadovoljin sem s svojimi misijoni, in kakor je viditi, so ljudje tudi zadovoljni, in tako mirno in veselo skupaj živimo. Zdaj je pri meni tisti Martin Mikuš iz Rakitne, ki je z g. Bubom v Ameriko prišel. To zimo bo pri meni ostal, ter par majhnih altarjev za dve cerkvi na deželi in lep tabernakelj za našo cerkev tukaj naredil. On je prav umeten človek, zna posebno dobro marmorirati in zlatiti. Tak tabernakelj bo naredel, da je malo takih v Minesoti. Drugo spomlad pa gre zopet na Kranjsko, ker tu mu je premraz.

Posebni novic iz svojih misijonov nimam več — vender ameriškanskih novic sploh in večjidel strašnih je pa toliko, da bi deset pol porabil, ako bi hotel vse popisati. Naj samo nekatere omenim. Celo poletje nismo skoraj nič dežja imeli, vse je tedaj grozno suho in ni čuda, da je te dni v mnogo krajih ogenj tako strašno razsajal. Tudi mislim, da Bog s šibo ljudi k sebi kliče, da bi Ga le slišati hotli! Ljudje so dandanašnji preveč

ošabni in prevzetni, v mnogo krajih kakor tu v Ameriki preveč imajo in v bogastvu svojega Stvarnika pozabijo. Ali glej, Bog jim ne jezika, kakor pri babilonskem stolpu, ampak pamet zmeša, da mislijo brez Boga lahko opraviti; in glej, kam jih nevera žene: V Evropi so se ljudje vzdignili zoper to, kar sta umetnost in bogastvo v več sto letih postavila, kar nam grozne podertije v Parizu pričajo; in ali ni to strašna kazen za nevero in brezbožnost? Tu v Ameriki pa Bog sovražni ogenj pošilja, da brezbožnim ljudem pokaže, da še živi, akoravno mnogo ljudi tudi več vanj ne veruje. Tu, kjer si je človek elemente za sužnje izvolil, da za-nj delajo v mnogoterih strojbah; tu, kjer je sam suženj posvetnega mamona, komur vero, prostost, mir in naj lepše občutja daruje (kakor sploh amerikani) — tu se ravno tisti elementi zoper njega vzdignejo, ter mu nečimernost vsih reči na tem svetu oznanjujejo. Uni teden je divjal grozovit požar po nezmernih planjavah večerne Minesote, ter silovito veliko škode napravil. Seno, žito, ži-vina, hiše in vse je zgorelo, do kar je ogenj prišel, celo več ljudi je v plamenu smert našlo. Sto in šestdeset angl. milj (čez 50 ur) na širokost je ogenj rojil po travnikih in gojzdi, ter v močnem pihu hitro naprej šel, da se je le malo rešiti zamoglo. Se hujše je pa bilo v sosednji državi „Viskonsin-u“, kjer je ogenj neusmiljeno gospodaril, tako, da je na 15 tisuč štirjaških angl. milj prostora, večjidel smrečje, skoraj vse pogorelo, kar le goretu more — to je, skoraj od Misisipa do bregov mičiganskega jezera. Več majhnih mest je ogenj pojuzinal in na sto ljudi je življenje zgubilo. Vender vse to v nič zgine, ako se pomisli strašni požar v enem naj lepših mest severne Amerike — v Čikagi. V naj hujšem vetru je ogenj cele dni razsajal, ter skoraj celo mesto (naj manj $\frac{3}{4}$) vpepelil. Lasje morajo človeku po koncu vstajati, ko bere nataški in živi popis te strahovite šibe Božje, ki je zadela Čikago, bogato in slovito mesto. Ako se pomisli, da to je bilo eno naj krasnejših in naj večjih mest, da je marsikaka hiša po več milijonov veljala, da so poslopja bile večjidel tako narejene, da bi jim ogenj skoraj nikakor škodovati ne mogel, da jih je veliko bilo iz samega vlitega železa itd.; ako se pomisli, da je v marsikaki štacuni za več milijonov blaga bilo, in vse to je šlo: se lahko verjame, da je okoli pet sto milijonov dolarjev, ali 1.000.000.000 gld. škode. O kake veličastne cerkve, nekatere komaj dodelane, so zdaj velikanske podertije. Vse prekrasne velikanske državne poslopja so vpepeljene. Več kolodvorov in magazinov z vsim, kar je bilo v njih, je vničeno; okoli 2 milijona mernikov same pšenice je zgorelo itd. Sploh se piše, da je 18 tisuč hiš pogorelo in okoli 2000 (dva tisuč) oralov, kjer je poprej mesto stalo, je zdaj črna pušava. V enih časnikih sem bral, da je bilo okoli 3 tisuč ljudi končanih pri tej grozoviti nesreči. Siromaštvo je veliko. Marsikteri je še bil pred štirimi dnevi bogatin, danes je pa siromak. Tu se vidi nečimernost bogastva. Samo majhen košček mesta je ostalo na večerni strani, vse drugo je šlo. Celo tisto poslopje je zgorelo, kjer so tiste velikanske strojbe, ki vodo za celo mesto iz jezera po cevih gonijo, in tako ubogo ljudstvo že več dni nima vode, razun, kar se je od daleč iz jezera pripelje ali prinese. Ob času ognja je marsikteri deset goldinarjev za kozarec vode ponujal, kakor v časnikih berem. Vozniki so dobili od sto do dva tisuč gold. za en sam voz blaga, da so ga na varen kraj peljali, kolikor večja nevarnost, toliko več so jim obetali. Pa kaj bi o tej reči še nadalje pisal, sej že to zadosti kaže grozno nesrečo in njene nasledke. Od vsih krajev jim pomoč dohaja, tako da bodo kmalo svojo nesrečo pozabili. Danes so že zopet začeli zidati in kmalo bo Čikago zopet kraljica večerno-severne Amerike. Ta

grozni požar je skoraj vse sekurance tako zdelal, da so zdaj vse naše cerkve in hiše v nevarnosti, ker bi se težko kaj dobilo, ko bi pogorele. — Naši rojaki v Čikagi berž ko ne so tudi kaj zgubili, vender večjidel na večerni strani stanujejo, kar je ostalo. G. Žagar ni pogorel, kakor sem slišal.

Razgled po svetu.

Beust je res šel, pa še ne čisto. Sneto mu je državno kanclerstvo in ministerstvo cesarske hiše, kakor je rečeno v lastnoročnem ces. pismu od 8. nov. do njega, „iz ozira na njegovo zdravje;“ postal je pa za vse življenje ud gosposke hiše v državnem zboru. Da laži-liberalci, psevdopatrioti in sovražniki katoliške Cerkve zaradi tega tarnajo in peklenski šunder ženejo, temu se ni čuditi, in ravno to je znamenje, da saj za stopinjico se je na bolje obrnilo.

Dunajčani so se hitro naveličali štuljenega in zlaganega „altkatoličanstva,“ s kakoršnim jih odpadnik Anton za nos vodi. Imeli so 6. listop. snid, pri katerem je bilo celih 40 oseb pričujočih. Čivkali so, kako bi se za „Antona“ toliko denara priskerbelo, da bi prav lahko brez neprijetnega pobiranja štole živel in zoper papeža zabavljali. V svojo občino bi radi sprejemali „dobre katoličane,“ ki pa verske resnice teptajo, kakor spoved, papeževo nezmotljivost, samo da kateri pristopi k Antonovim sleparijam, čigar „kirchenverwaltungsrath“ bi imel gospodovati nad cerkvenim premoženjem, nad fajmoštrom in nad — škofom! — Vidi se, v kakošne revne in smešne neslanosti se je vergel dunajski srenjski svet le samo zavolj brezbožne nasprotljivosti zoper katol. Cerkev. —

„Genevski dopisnik“ dokazuje, kako je habsburška rodovina ravno s tim postala slavna in mogočna, ker je bila katoliška knežja rodovina, ki je branila svojo in svojih narodov vero, branila keršanstvo, serčno nasprotvala sleherni krivici... Dandanašnji, pravi dalje, svet zasramuje Križ, in vlade to dopuščajo brez kazni; zato države padajo... Vidi se vse okrog tlačenje katoliške Cerkve, psovanje vere itd. — Iz tega naj priliko vzamemo zopet ponavljati marsikterim slavloljubom, pa veromerzom, da vse prizadevanje brez vere kaki narod povzdigniti, je prazno in nespametno, — ter narodnost sama brez vere še za ta svet malo pomaga ali pa nič ne — brez ozira na to, da vse je zgubljeno, ako je zgubljena srečna večnost.

Jules Favre, znani bivši Thiers-ov minister zunanjih zadev, je zagnal med svet brošuro, v kateri se je zlagal, da je Pij IX francoskemu poslancu d'Harcourt-u rekel: „Ako bi mi moje države nazaj ponujali, bi odrekel jih sprejeti.“ — Komu je potlej še verjeti, ako Favre pri belem dnevu trosi zmoto, ko vender lahko vé, da bodo to tudi tisti slišali, ki vedo, kaj je papež govoril, da bo slišal Pij IX sam, ki bi gotovo raji življenje dal, kakor svojo prisego prelomil, ktero je prisegel za ohranjenje dedine sv. Petra. „Osservatore Romano“ je toraj tudi naznanil, da so omenjene besede izmišljene. — Toda liberaluhi le svojo gulijo, in kdo se bo temu čudil? Sej so tudi zoper Pija IX lagali, da se je bil pred delj časom še celo dal med frajmavararje zapisati, imenovali so ložo, v ktero — češ — je bil sprejet, dan sprejetja, in zmagoslavno so prašali: kdo si upa še dvom čerhniti... Toda katoličani niso verjeli, in frajmavararji so mogli priznati, da pri vsi ti reči ne besedice ni resnične... Ali ne lažejo dostikrat „liberalni“ časniki tudi sicer ravno tako, katerim pa nespametni ljudje bolj verjamejo, kakor samemu evangeliju.

V Kaloci se je vikši škof Hajnald popolnoma pod-

vergel vaticanskemu cerkvenemu zboru in duhovstvu zapovedal v tem pomenu učiti. Liberaluški „Izrael“ jeze tuli zavolj tega.

Glas so zagnali, da sv. Oče namerjajo na Francosko preseliti se, pa menda ni nič resnice v tem.

Zastran novih ministrov. Na Beustovo mesto pride Andraš, predsednik ogerskega ministerstva, in na Andrašovo mesto Lonjaj. Oba sta cesarju že prisegla. Baron Kellersperg je menda tudi že izvoljen za ministerskega predsenika takraj Litave. Beust, kakor pravijo, bode zdaj pričakoval še izvolitve za poslanca v Londonu. O družih novih ministrih je še vse tiho.

Iz Ljubljane. Odbor katol.-politiške družbe se je 14. tega m. pomenkoval o neprimernosti tistega sklepa, po katerem je ljubljanski srenjski odbor naši katoliški Cerkvi in našim pravim koristim nasprotnega protestanta Beusta izvolil za častnega meščana. Ker katoličani in patrioti pri tacih čudnih nepristojnostih menda vender ne smemo molčati, je odbor sklenil, v pismu do mestnega odbora in v očitnem razglasu po časnikih o tem svoje misli razodeti.

Iz Čermošnjic. Sekira-tarembavta — liberaluhi le vkup — koliko vas pa je? Kdo ste vi, ki mi iz Dunaja, Celja, Zagreba in Varaždina na moj zadnji zagovor v „Danici“ „brezimenno“ pišete in vprašanja stavite? Ali čem vam v kertovo kraljestvo „poste restante“ odgovor poslati? Naznanite mi svoja imena, in odgovoril vam bom pred vsim svetom zadostno. Dokler pa tega ne storite, vam na vaša vprašanja za odgovor dam kos narodne pesmi in vam rečem:

Kjer se svinje koljejo,
Junaki se ne borijo.
Na ravno pojva vùn poljé,
Da nas vidiyo vsi ljudjé;
Da nas vidi vsak lohka,
Vsa gospôda avstrijska.

No, pa brez zamere! Juri Humar l. r.

V Železnikih, 14. nov. 1871. Ljuba Danica! prosim te, naznani prijatelom in znancem naše hiše žalno novico, da mi je danes zjutraj ob dveh po polnoči umerla po kratki pljučni bolezni moja preblaga sestra Marija, stara 55 lét. Nad 30 lét je bila ranjca občečislana pevka naše fare in zraven pravi izgled sramožljive in ponižne slovenske device; vladala pa je tudi blizo 31 lét gospodinjstvo naše hiše, ter v dolgih tih letih marsikomu gostoljubno postregla. Prosim, naj vošijo vsi prijatli in znanci za-me nepozabljivi sestri večni mir in pokoj, posebno pa naj se je oni izmed vis. častitega duhovskega stanu spominjati blagovolijo pri sv. maši.

Jož. Levičnik Podratitovski.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Čast. g. Mih. Vindišar, lokalist v Žalni, je dobil mokronoško faro, in lokalija Žalna je razpisana 15. nov.

V terzaški škofiji. Čast. g. Blaž Dekleva, novoposv., gre za duh. pom. v Jelšane; čast. g. Karol Mazek iz Jelšan za oskerbnika v Divačo.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Z Javora 5 gld. — Oseba iz Belške papirnice 1 gld. — za dar poterpežljivosti. — Iz Vodice 1 gl.

Za afrik. misijon. Iz Šmartna v Tuhinu 5 gld. Iz Št.-Vida pri Zatičini 12 gl. Iz Vodice 2 gl.

Za Leop. društvo. Iz Vodice 1 gl.